



Laheda Valla Sõnumid

SEPTEMBER 2007

Nr 7 (44)

Õhu- väravad Ridali metsade keskel

On laupäev, 22. september ning Ridali lennuväli on vaikne ja väljasurnud. Selleks aastaks on purilennukite suvi otsas. Esialgu ei paista ühtki hingelist peale ratsahobuse ja musta kassi. Kokkulepitud ajani on mõned minutid aega. Teeme fotograaf Maidu Jaasoniga tagasihoidliku ringi, et uurida, ehk on ristseliti lahti uste taga kedagi kas köögis, angaaris või garaazhis. Igaks juhuks hoidume lennurajast eemale, sest sisekorraeskiri ütleb: kes kasutatavale maandumisrajale tolgendama jääb, riskib eluga ja nii tolgendaja kui ka lendaja saavad selle eest sõimata.

Mõne minuti jooksul pilt muutub. Kõik, kes sel päeval lennuväljal toimetavad, saavad keset õde kokku. Nende hulgas on ka Ridali lennuklubi juhataja Einar Viin.

Mehed on elevel ja õnnelikud, tundub nii. Nad on Ämari lennuväljalt Ridalis järjekordse purilennuki toonud. „See seisis seal jõude. Kui lennuk ei lenda, läheb ta rooste. Kuid siin saavad ka kaitsevälased sellega lennata,“ selgitab lennuõpetaja Viktor Muni.

Purilennuki transportimine nägi välja nii, et tiivad võeti küljest ja pandi koos kerega auto peale. Tasa-kesi seitse tundi sõideti ja kell kaks öösel oli purilennuk Ridalis. Sõideti Viljandi maantee kaudu, et mitte Tallinna-Tartu tee hullu liiklusega riskida. „Öösel kell kaks laadisime lennukit maha ja rääkisime, et me ei ole normaalsed, et me oleme puudega, lennupuudega,“ naerab Einar Viin.

Lennuklubi õuel metsade vahelt orientiiri otsides jääb kauguses silma legendik, mille tagant paistab tilluke kogum heledaid maju. See on Tilsa. „Kui Ridali metsade vahelt Tilsa kätte paistab, siis on inimene kas täiesti kaine või on nähtavus väga hea,“ selgitab põhjaeestlasest purilendur Peeter Teppo surmtõsiselt. Laupäeval olid küll mõlemad tingimused täidetud, kuid Ridali lennuklubi veebileht www.purilend.ee on mu ettevaatlikuks teinud: siinsetel meestel on omapärane huumor.

Otsin seost Ridali lennuklubi ja Laheda valla vahel. Peale territooriumi on ühist raske leida. Lennuõpetaja Viktor Muni: „Laheda valla



Ridali lennuväljal. Purilendur Peeter Teppo, lennuklubi juhataja Einar Viin ja lennuõpetaja Viktor Muni on rahul, et said juurde ühe purilennuki.

MAIDU JAASONI foto

rahvas käib aeg-ajalt Ridalis palli mängimas. Oleme vallavanemale valda õhust näidanud. Aga vald ise on lendurite mõistes pisike: saad ühest otsast hoo sisse ja juba on teine ots käes.”

Vallavanem Sirje Tobreluts käib ka sellel päeval Ridalist läbi. Ta on Brüsseli lennukilt tulnud. Tobrelutsu arvates on vallavalitsuse ja ka klubi seisukohalt kõige tähtsam see, et maavaidlused on vaieldud ja kinistu on katastris.

1300 meetri pikkune ja 300 meetri laiune lennurada läks Kaitseliidule, kuid koostöö nendega on viimastel aastatel hea olnud. Kaitseliit on korraldanud Ridalis õppusi. Siinne lennuväli jääb ka tulevikus noorkotkaste õppebaasiks, sest Ridali klubis on heal tasemel õpetajad. „Väike koostöövorm meil siiski on,“ selgitab vallavanem. „See on suvelõpu lennupäev Ridali lennuväljal, et rahvale näidata, milleks lennuklubi võimeline on.“ Koos vallaga on korraldatud kolm lennupäeva: klubi teeb huvilistele õhusõite ja kultuurilise poole eest kannab hoolt vald.

Järgmise aasta 26. juulil toimub Laheda valla ja Ridali lennuklubi järjekordne ühisüritus „Lahedalt lendama!“. Selle rahvapeoga tähistatakse Ridali lennuklubi 45. aastapäeva ja Eesti Vabariigi 90. sünnipäeva. „Mängib ansambel, osa rahvast lendab, igasugused lennumasinad tuuakse Ridalis rahvale näha, korraldatakse mängu, toitlustatakse. Lennuilm on sel päeval tähtis,“ loetlevad Sirje Tobreluts ja Einar Viin vaheldumisi tegureid, mis selle ürituse juurde kuuluvad. Nad on projekti juba ammu omavahel läbi arutanud.

Laheda valla inimesed ei ole purilenduriks saamise soovi avaldanud. Mõnikord harva käiakse küll õhusõite tegemas, seda küll rohkem ürituste ajal. Aga siis tuleb tavaliselt mitu tundi lennukijärjekorras seista. Lihtsam oleks lennuklubi heistada, enne aeg kokku leppida ja siis rahulikult õhust maapealset ilu nautida. Tavaliselt on lennuvabad päevad esmaspäev ja teisipäev.

Taevasse jõutakse sisemise tahte sunnil. Viktor Muni on klubi liige olnud alates 1966. aastast, juba Tartu-ajast. „Eelmisest sajandist!“ naerab ta. „Mu lapsend on siin üles kasvanud ja nelja-aastane lapselaps ootab, millal lendama saab.“

Lapsed on Ridalis oodatud. Laste jaoks on liivakast ja turmimiseks kopterid gondel. On palju ruumi, õhku, päikest ja alati ka keegi, kes lastel silma peal hoiab. Nad ei tee kurja ega ole kellelgi jalus. Ja õige mitmest on kasvanud purilendur.

Tallinlane Peeter Teppo ütleb, et alles viiendal katsel pääses ta Tõnis Lepa korraldatud purilennu kursustele. „Kui ma selle läbi tegin, siis oli mul valida, kuhu minna. Helistasin Tallinna lennuklubi, seal küsiti praktilise lendamise kursuse eest 8000 krooni. Siis helistasin siia, siin räägiti midagi 4000 kroonist. Otsustasin siia tulla. Käisin siin kogu suve ja lendamine koos sõitudega läks mul maksma 4000 krooni. Ainuüksi rahaline võit oli metsikult suur, rääkimata heast seltskonnast.“ Ja nii ta kurseerib juba kümme aastat Tallinna ja Ridali vahet. „Päris mitu inimest käib Tallinnast Ridalis, kuigi nad võiksid ka Kuusikul lennata.“

Einar Viin tuli koos Parksepa kooli klassivenna Tõnis Lepaga Ridalis 1978. aastal, nende mõlema sünnikodud on üle metsa kiviga viisata. Parksepast tuli Ridalis tookord rohkemgi poisse, kuid Tõnis ja Einar jäid. Mis tõmbas, kes seda oskab öelda. Ikka uhke tunne, et noorelt saab lennata, arvab Einar Viin.

Oma lendurikarjääri alustasid nad vineerist ja riidest tehtud lennukiga, seda monstrumit kutsuti räbalakotiks. Vintsiga tõmmati „lennuk“ õhku, see võitis 20-30 meetrit kõrgust ja siis tuli maanduda. „Räbalakotil“ ei olnud instruktorit kaasas, instruktor oli maa peal ja juhendas sealt. Kui tegu õigete meestega, võib lennuk olla kas või papist.

Tõnis Lepp on olnud nii tegevlendur kui ka ministeeriumi nõunik lennuasjanduse alal, ja jõudnud nüüd jälle Copterline'i tagasi. Einar Viin on sama palju aega lennanud ja viimased kümme aastat olnud lennuklubi juhataja.

Enamik lennuklubi liikmetest on pärit Tartust, seitsmekümnendatel on tulnud purilennuhuvilisi ka Võrust. Üldse on klubist läbi käinud ja seda juhtinud värvikas seltskond, kelle hulgas on NSVLi meistersportlasi, vigulendajaid, NSVLi purilennu

suurmeister jne.

Ridali lennuklubi eelkäijaks peetakse 1963. aastal asutatud ALMAVÜ Tartu isetegevuslikku lennuspordiklubi. Seni tsetseti seal Tallinna klubi filiaalina. Tegevus oli ikka üks - purilennundus, ka võistlussport.

Üldjuhul toimus teoreetiline õpe talviti Tartus ja lendamine suviti Ridalis Vene sõjaväe mahajäetud tagavaralennuväljal. Oli häid ja halbu aastaid. 1970. aastast hakkas klubi lennupark jõudsalt kasvama, samal ajal asuti süsteemikindlalt Ridali lennuvälja arendama.

Üheksakümnendatel avanesid Eestis uued võimalused. 1997. aastal valis lennuklubi oma uueks juhatajaks Einar Viina. Samal aastal sai Tartu lennuklubist Ridali lennuklubi oma lennuvälja, purilennukite, mootorlennukite, purilennusportlaste, lendurite ja lennuõpetajate.

Põhikirja kohaselt annab Ridali lennuklubi aktiivse purilennuga tegelemise võimaluse kõigile lennuhuvilistele. Lennuklubi on praegu kirjas 30 liiget. Ükskõik kui tihti ka kokku saadakse, kindlasti peetakse igal sügisel koos hooaja lõpupidu, samuti jõule ja jaanipäeva.

Naima Navi



Sellel sügisel alustasid Tilsa põhikooli 1.klassi kooliteed: Algmar Erik, Sirli Keel, Kelly Kiik, Marli Mets, Martin Musting, Gerli Männiste, Tamur Ostra, Karina Piirimaa, Katrin Piirimaa, Alvar Piirisild, Devin Vals. Nädala pärast lisandus Raul Kübard. Klassijuhataja on Heli Jaaska.

Vallavanema veerg



Sirje Tobreluts, Laheda vallavanem

Ka maakoolist võib saada hea hariduse

Soe ja kaunis suvi on läbi. Kätte on jõudnud kalendristigis. Loodus on imeilus oma kaunites sügisvärvides, erkollane ja punane värv elustavad tuhmuvat rohelist.

Ilm on päikseline ja soe. Käes ongi vist vanaaastesuvi. See on aeg, mil tuleb jõuda ühele poole sügiseste töödega nii põllul kui ka

aias. Ka saagid on sel aastal päris head, oleks neid vaid kuhugi korraliku hinna eest ära anda, et nii päevatööle lisa teienda.

September on hariduskuu. Jälle on koolid avatud. Kas igasse klassi ka lapsi jätkub, on omaette probleem. Lehed kirjutavad, et koole on palju, mitte et lapsi on vähe. Jälle omamoodi arusaam. Mõned aastad tagasi räägiti sama juttu lasteadeade kohta. Nüüd teeme kohti juurde, aga ikka ei jätku igale lapsele kohta.

Koolide rahastamine pearahja kaudu on põhjustanud mõtetu võistluse koolide vahel, stiihilise arengu ja ka ebaotstarbekaid investeeringuid. Põhikoolilaps peaks õppima ikka oma valla koolis ja kui tahetakse mujal õppida, siis kohamaks ei peaks lapsega kaasas käima.

Haridusminister Tõnis Lukas lubas õpetajate nõupidamisel, et praegust olukorda muudetakse. Kõige olulisem on koolivõrgu korrastamisel võrdsed haridusvõimalused põhimõtte.

Väikestel koolidel on väärtusi, mida suurte koolidel ei ole: lapsesõbralikkus ja hoolivus, kodulähedus. Muudugi ootavad vanemad oma lastelt eelkõige häid heinde ja edukust. Lapse koolirõõmu väärtustatakse kahjuks vähem.

Ka valla koolides võib saada hea hariduse. Lihtsalt tuleks ka ise rohkem koolielus osaleda, käia vaatamas, kes last õpetab ja kuidas teda õpetatakse. Kuskilt on meelde jäänud rahvatarkus, et laps on vanainimese ahv: kõike õpib ta endast vanemate käest.

Et meie elu oleks täiuslikum ja terve vaim saaks sirduda terves kehas, sõlmisime pärast riigihanke tulemuste selgumist lepingu Tilsi staadioni ehituseks ASiga Semuehitus. Staadion peaks valmima 2008. aasta suvel.

Sporidil on samuti jõud inimesi ühendada. Sport võib tekitada lootusi seal, kus enne valitses lootusetus. Sajad entusiastid leiavad spordis võimaluse oma jalgpalli-, kergejõustiku- ja teisi kogemusi vahetada. Sport õpetab ka vastutama, reegleid järgima, üksteisega arvestama, üksmeelt otsima.

Usun, et uus staadion loob ka meie spordielus võrdsemad võimalused ning innustab valla inimesi ise sportima ja ka teistele kaasa elama.

Meie sotsiaalrajade ehitustööd on jõudnud lõpusirgele: tehakse viimaseid viimistlus- ja parandustöid. Maja sisustamine ja tegevuste kavandamine aga alles algab. Loodan, et ka meie pensionärid ja puudega inimesed annavad head nõu, kuidas maja tegevuslustiga täita.

1. oktoober on eakate päev. Ootame kõiki oma valla eakaid 30. septembril Vana-Koiola kultuurimaja keskpäeva kohvilauda ja väikesele kontserdile. Kutsu oma naaber ja hea tuttav ka kaasa! Iga inimese kaasalõõmine teeb ka korraldajate meeleolu rõõmsamaks ja osavõtt on kui tänu pakutu eest. Need tervitussõnad on teile, meie eakad:

Läbi rõõmu, läbi mure läheb loolev teie, üle rõõmu ja mure me elame veel.

Sel suvel said mitmed vallateed kraavitatud, lisaks ehitati teetruupe, peale veeti kruus. Toidi tegi OÜ AAV Teenused. Väikesi arusaamatusi tekkis kinnistute omanikega. Näiteks sooviti teetruupe kinnistutele, kuhi ei soovitud jälle teekraave. Nõu. Kõige suurem palve on kinnistute omanikele, kelle maa-alad piirnevad teedega: hoolitsete, et võsa ei kasvaks teele, sest väga raske on siis teid hooldada ja renoveerida. Aidake ise ka teetöödele kaasa!

Igasugisene teehõlveldus on tellitud ja lähapäevil hõlveldatakse teed üle.

Vallaleht ootab endiselt kaastöid headelt sulemeistritelt, et leht huvitavamaks muuta. Lehes võiks ilmuda nii meenutusi kui ka hiljuti toimunud ürituste kajastusi, huvitavaid lugusid elust enesest.

Kaunist stigist ja meeleolukaid toiminguid!

Vallavolikogu istungi päevakord 26. septembril

Laheda valla üldplaneeringu ja keskkonnamõjude hindamise algatamine. Laheda valla 2007. aasta I poolaasta eelarve täitmise aruanne. Kanepi, Kõlleste, Laheda, Valgjärve ja Vastse-Kuuste valla ühise jäätmekava vastuvõtmine. Laheda valla arengukava täitmise ja muutmise otsus. Peremehetu ehitise hõivamine (saekaater, viimane teadaolev omanik OÜ Tilsi Saeveski). Peremehetu ehitise hõivamine (Tilsi külas asuv endise Tilsi saeveski territooriumil asuv asfaltplats). Peremehetu ehitise hõivamine (Tilsi külas asuv majandushoone, viimane teadaolev valdaja Arvi Kalmus). Katastriüksuse Jõeäärre (38501:002:0021) jagamisel tekkinud katastriüksuste nimede ja sihtotstarvete määramine. Katastriüksuse Seega (38501:003:0868) jagamisel tekkinud katastriüksuste nimede ja sihtotstarvete määramine. Laheda vallavolikogu 28. mai 2007. aasta määruse "Laheda valla õpilastele sõidusoodustuste määramise kord" muutmise. Tilsi lastekodu taotlemisest muutsipaalomandis. Vallavanema info.

Ülevaade vallavolikogu 19. juuni istungist

1. Kanepi, Kõlleste Laheda, Valgjärve ja Vastse-Kuuste valla ühise jäätmekava vastuvõtmine. Kuulati arendusnõunik Alar Alaperti ettekannet. Kohaliku omavalitsuse jäätmekava eelnõu avaliku väljapaneku aeg ja koht tehakse teatavaks vähemalt kaks nädalat enne väljapaneku algust kohalikus ajalehes. Kohaliku omavalitsuse jäätmekava eelnõu avalik väljapanek kestab vähemalt kaks nädalat. Seoses sellega, et need tähtajad pole veel saanud, ei ole praegu võimalik jäätmekava vastu võtta. Teade ilmus ajalehes Koit 16. juunil 2007.

2. Arengukava muudatuste-panekute tutvustamine. Kuulati Alar Alaperti ettekannet. Sirje Tobrelutsi teigi ettepanekust kajastada arengukavas Tilsi mõisa väljaarendamist mõisakooliks ning muinsuskaitset tulenevate tingimuste täitmise rahastamist muinsuskaitseametilt poolt. Volikogu liikmed nõustusid tehtud ettepanekutega.

3. Revisjonikomisjoni arvamuse Laheda valla 2006. aasta majandusaruande kohta. Kuulati Aina Ketsi ettekannet.

4. Laheda valla 2006. aasta majandusaruande kinnitamine. Kuulati Malle Kivi ettekannet. Laheda Vallavolikogu otsustas hääletamusega (poolt 9, vastu 0, erapooletuid 0) võtta vastu määruse nr 6 "Laheda valla 2006. aasta majandusaruande kinnitamine".

5. Laheda valla 2007. aasta lisaeelarve kinnitamine. Kuulati Malle Kivi ettekannet. Laheda Vallavolikogu otsustas hääletamusega (poolt

9, vastu 0, erapooletuid 0) võtta vastu määruse nr 7 "Laheda valla 2007. aasta lisaeelarve kinnitamine".

6. Laheda valla 2007. aasta eelarve muutmise. Kuulati Malle Kivi ettekannet. Laheda Vallavolikogu otsustas hääletamusega (poolt 9, vastu ja erapooletuid 0) võtta vastu määruse nr 8 "Laheda valla 2007. aasta lisaeelarve kinnitamine".

7. Vallavanema info. MTÜ Lahe Külaseltsi taotlus asutamiskulude (riigilõiv, 300 krooni) kompenseerimiseks, volikogu teeb ettepaneku taotlus rahuldada. MTÜ Luhti taotlus eraldada IV külapäevade ja jaanilute korraldamiseks 3000 krooni, volikogu teeb ettepaneku taotlus rahuldada. Ettepanek toetada MTÜ Lahe Külaseltsi korraldatavat jaaniluteüritust 1000 krooniga, volikogu toetab ettepanekut. Osalemisest Riigikogu majanduskomisjoni istungil ning presidendi ümarlaul. Interreg III ühisüritused. Tilsi põhikooli lõpupidu. "Kaunima kodu" võitjad on selgunud. Teeremondi pakumuse võitis OÜ AAV Teenused. Meie valla lapsed osalevad laulupeol. Vana-Koiola kooli probleemidest.

Ülevaade vallavolikogu 23. juuli istungist

1. Avatud hankemenetluses riigihanke nr 100170 "Tilsi staadioni ehitustööd" pakkuja edukaks tunnistamine. Kuulati vallavanem Sirje Tobrelutsi ettekannet. Volikogu liikmed kiidavad heaks madalaima pakumise teinud ASi Semuehitus pakumise.

2. Tilsi staadioni ehitustöödeks laenu võtmiseks loa taotlemine. Kuulati vallavanem Sirje Tobrelutsi

Õigusest ravimihüvitist ja täiendavat ravimihüvitist saada

Kui inimese kulutused soodusravimitele on üle 6000 krooni aastas, on tal õigus saada täiendavat ravimihüvitist.

Täiendavat ravimihüvitist arvutatakse ainult soodusravimite ostmisel. Hüvitist saavad inimesed, kellel on ravikindlustus. Hüvitatakse soodusravimite nimekirja kantud ravimid vahemikus 6000 kuni 20 000 krooni. Maksimaalne lisahüvitis inimesele aastas võib ulatuda 9500 kroonini.

Täiendavat ravimihüvitist ei saa käsimüügiravimiteid ja soodustuse taotlemiseks ostes. Täiendavat ravimihüvitist korvab ravimite tehavaid kulutusi eelkõige neil, kelle ravimid on kallid, kes põevad kroonilisi haigusi ja peavad seetõttu võtma ravimeid pika aja jooksul ning peavad kasutama mitut ravimit koos.

Täiendava ravimihüvitise arvutamisel ei võeta arvesse haigekassa poolt juba enne apteegile tasutud summasid, samuti retsepti omaosale määra (retsepti kohta on see 20 krooni või 50 krooni, mis tuleb tasuda inimesel endal) ning summasid, mis ületavad ravimite piirhinda või hinnakokkuleppes märgitud hinda.

Täiendava hüvitise taotlemiseks tuleb haigekassale esitada avaldus.

Õpilaste sõidusoodustustest vallas

Laheda vallavolikogu võttis 28. mail vastu määruse, millega kehtestati sõidusoodustused Laheda valla õpilastele. Määrus avaldati tervikuna Laheda Valla Sõnumite juunikuu numbris.

Avalduse peab tegema kindlustatud inimene või tema seaduslik esindaja ning seda võib teha igal ajal. Soodusravimite ostmisel makstud summade üle peab arvet haigekassa ning lisatõendeid esitama ei pea. Haigekassa kontrollib kulutusi ning kui inimesel on õigus hüvitist saada, makstakse see talle välja.

Avalduse võib esitada kodanikuportaalil (<http://x-tee.riik.ee/> portaal/) kaudu, saata posti teel klienditeenindusbüroosse, tuua klienditeenindusbüroosse või saata digitaalselt allkirjastatuna klienditeenindusbüroosse e-posti teel.

Alates 1. septembrist 2006 hüvitatakse osalt ka kehavälise viljastamise (IVF) ravimikulud, selleks tuleb täita eraldi avaldus. Lisainfo: <http://www.haigekassa.ee/kindlustatule/ivf/>.

Täiendavat ravimihüvitist makstakse välja kord kvartalis. Lisainfo: täiendava ravimihüvitise kohta saab: <http://www.haigekassa.ee/kindlustatule/ravim/>.

Hambaravihüvitised

Õigus hambaravihüvitist saada on vähemalt 19aastaselt kindlustatult. Üle 63aastastel ning vanaduspensionäridel on võimalik taotleda lisaks hambaproteeside hüvitist.

Üle 63aastastele ning vanaduspensionäridele hüvitab haigekassa 4000 krooni hambaproteeside maksumu-

ettekannet. Laheda Vallavolikogu otsustas hääletamusega (poolt 9, vastu 0, erapooletuid 0) võtta vastu otsuse nr 59 "Laenu võtmine".

3. Tilsi Staadioni Sihtasutuse asutamine. Kuulati vallavanem Sirje Tobrelutsi ja arendusnõunik Alar Alaperti ettekannet. Laheda Vallavolikogu otsustas hääletamusega (poolt 9, vastu 0, erapooletuid 0) võtta vastu otsuse nr 60 "Tilsi Staadioni Sihtasutuse asutamine".

4. Katastriüksuse Mäesilla jagamisel tekkinud katastriüksuste nimede ja sihtotstarvete määramine. Kuulati vallavanem Sirje Tobrelutsi ettekannet. Laheda Vallavolikogu otsustas hääletamusega (poolt 9, vastu 0, erapooletuid 0) võtta vastu otsuse nr 61 "Katastriüksuse Mäesilla jagamisel tekkinud katastriüksuste nimede ja sihtotstarvete määramine".

5.-6. Ehitise peremehetuks tunnistamine. Kuulati vallasekretär Kersti Käisi ettekandeid. Laheda Vallavolikogu otsustas hääletamusega (poolt 9, vastu 0, erapooletuid 0) võtta vastu otsused nr 62 ja nr 63 "Ehitise peremehetuks tunnistamine".

7. Kinnisasja omandamise loa andmise toetamine. Kuulati Kersti Käisi ettekannet. Laheda Vallavolikogu otsustas hääletamusega (poolt 9, vastu 0, erapooletuid 0) võtta vastu otsuse nr 64 "Kinnisasja omandamise loa andmise toetamine".

8. Vallavanema info. Teede remont. Hetkeolukord sotsiaalrajade ehitusel. Noortefestival "Laheda rock". Keskkonnainvesteeringute Keskus rahastab projekti 145 000 krooniga. Õpilasmaleva tegemised Lahe pargis.

Pensionäridele, kes saavad pensioni soodustingimustel, hüvitist ei maksta ja õigus hüvitist saada tekib 63aastaseks saamisen. Juhul kui kindlustatu saab proteesid odavamalt kui 4000 krooni, siis ülejäänud summa esitab ta kolme aasta jooksul teha erinevaid proteesimis- ja parandustöid.

Hüvitist taotleva inimesel peab hambaraviteenuse osutamise hetkel olema kehtiv ravikindlustus, hambararsti juurde võib minna ükskõik milles Eesti piirkonnas. Hambaraviteenuse hüvitist saab taotleda ka tagantjärele kuni kolme aasta jooksul.

Hambaravihüvitise suurus sel aastal on vähemalt 19aastasele isikule 300 krooni, rasedale ning alla aastase lapsega emale 450 krooni, suurendamata hambaraviteenuse vajadusega inimesele (nt näo koljuluude trauma- de kirurgiline ravi) 450 krooni aastas. Kui kindlustatult tekib kalendriaasta jooksul õigus erinevaid hüvitisi saada (näiteks rasedad, vähemalt 19aastane), on tal õigus taotleda soodsamat hüvitist ühe aasta eest.

Hambaraviteenuse hüvitise taotlemise avaldused tuleb saata posti teel või tuua ise haigekassa klienditeenindusbüroosse. Lisateave: <http://www.haigekassa.ee/kindlustatule/hambaravi/>.

Eli Lilles, sotsiaalministeeriumi pressiesindaja

õpilased, kes õpivad 1.-9. klassis väljaspool Laheda valda, sõidusoodustust ei saa.

Bussipiletite alusel kompenseeritakse sõit kooli ja tagasi neile, kes õpivad 10.-12. klassis Laheda valla haldusterritooriumist kuni 35 kilomeetri kaugusel asuvas koolis.

Kersti Käis, vallasekretär

Koolitöö on Aksel Pollile hinge-lähedane tänaseni

1953. aastal tuli Vana-Koiola seitsmeklassilisse kooli uus matemaatikaõpetaja Aksel Polli. Mõne kuu pärast, kui vana direktor oli viinaravilt tagasi tulnud ja direktorivahetus võimalikuks osutus, sai temast aga uus koolijuht. Polli oli tark, nõudlik ja võrdlemisi kompromissitu, sellisena mäletavad teda õpilased. Aksel Polli on olnud Vana-Koiola kooli kõige staažikam direktor, olles selles ametis ühtejärge 26 aastat. Polli lahkus 1979. aastal direktori kohalt pensionile ning pani ka õpetajaameti maha. 1. oktoobril saab Aksel Polli kaheksakümneks.

Oma väärikalt elatud elule võib Aksel Polli rahulikult tagasi vaadata. Teadupärast peetakse eluülesandeks täitnuks meest, kes on istutanud puu, ehitanud maja ja üles kasvatanud lapse. Kui seda skeemi sammhaaval lahti seletada, siis Aksel ja Elsa Polli kodu Tilsis Pikkjärve kaldal on suuresti pere oma kätega ehitatud. Selle kõrvale on rajatud paljude puudega aed. Poeg Andresel on naine-lapsed ja kodu Põlvas; ikka põikab ta korra nädalas vanemaid vaatama.

Akselil on pealegi sadu õpilasi, keda ta võib sama hästi oma lasteks pidada, kuulsaim neist on maailma mastaabis teadlane akadeemik Valdur Saks.

Ja maju on Aksel Polli algul kohendanud, siis ehitanud Vana-Koiolasse õige mitu, et seal kool üldse eksisteerida saaks.

Aksel Polli peab elukutse valikul mõjutajaks oma matemaatikaõpetajat Tartumaalt Laeva algkoolist. Ühtäkki tahtis ta ise õppida ja õpetada just nimelt matemaatikat. Et sõda ja muist kooliskäimist ajalisel kokku langesid, siis tuli Tartus kool vahetada: paar aastat Treffneri gümnaasiumi, edasi õpetajate instituuti. Kool läbi, pakuti Akselile koolidirektori kohta Hiiuamaal. Sinna ei tahtnud ta minna, sest niis-ke kliima oleks ta nõrkadele kopsudele halvasti mõjunud. Vastuhakk tähendas seda, et Polli saadeti Põlvamaa kõige viletsamasse kooli - Mikitamäele - õpetajaks.

"Kool töötas kuues majas ja õpilasi oli 120," meenutab Aksel Polli. "Ei mingeid pesemisvõimalusi!



Kraavis pesid end. Lapsed käisid koolis kuresaabastega." Aasta pidas ta vastu ja tahtis siis ära minna. Spetsialist pidi pärast suunamist töötama kolm aastat samas kohas, vaid haridusministeerium sai seda ettekirjutust muuta. Akseli tahe päästis ta küll Mikitamäelt, kuid midagi hiilgavat ei olnud ka Karaski koolis, kuhu ta edasi saadeti.

Sealt valiti Aksel Polli Põlvasse komsomoli rajoonikomitee esimeheks sekretäriks. Seegi aeg jäi lühikeseks, sest "ametnikud olid uskumatult harimatud, komsomolikomitee kooliosakonna juhatajal oli viis klassi haridust ja orgosakonna juhatajal kuus klassi". Sekretäriametist pääsenud, oli ta lühikest aega parteikomitee instruktor. Seda viimast ei tule tal kahetseda, sest tänu oma ametile sai ta tuttavaks Põlva MTJis töötanud agronoomi Elsaga, oma peatse abikaasaga.

Aksel Polli tahtis kooli tagasi ja see õnnestuski. Talle anti valida direktorikoht kas Kauksi, Põlgaste või Vana-Koiola koolis. Ta valis viimast, et Vana-Koiolasse tuleb keskkool. Nimelt oli alanud keskharidusele ülemineku kampaania.

Keskkooli Vana-Koiolasse ei tulnud, selle sai Saverna. Kuid ka mitetäielikul keskkoolil (nii põhikooli tookord kutsuti) oli vaja normaalseks töötamiseks korras ruume.

"Kool oli äärmiselt viletsas olukorras, ei sööklat ega töökoda. Mõtlesin, et kui ma Vana-Koiolasse jään, peab siin midagi muutuma, peab ehitama," sõnab Aksel Polli.

Kõige esimene hoone oli töökoda, see ehitati Vana-Koiola rendimõisa sauna vundamendi peale. Järgmisena tehti koolimajale juurdeehitis, seejärel söökla. Ehitusmehed olid piirkonna kõige suuremad

viinamehed, aga oma tööd tegid nad hästi.

Autosid ja muud tehnikat sai direktor Koidu kolhoosi esimehelt Gustav Nikopensiuselt, kellele ta on siiani tänulik. "Nikopensius oli konkreetne mees. Küll oli nii, et hommikul pool kuus telefon helises, esimees ütles: sa tahtsid eile kahte autot, ma ei saanud anda, võta täna neli," meenutab Aksel Polli.

Kool sai sööklagi nii, et kolhoos andis 2000 rubla ja oma aida ning tööd võisid alata. Söökla teenib õpilasi praeguseni, loomulikult on sellele tänapäevane väljanägemine antud.

Aastad läksid kiiresti. Ühel päeva, kui Aksel Polli oli kooliga lõpparvet tegemas, tuli Gustav Nikopensius ja küsis, mida Polli kavatses edasi teha. "Ütlesin, et hea meelelega läheksin kolhoosi tööle. Nii olingi veel 13 aastat kolhoosi majandusjuhataja." Kolhoosiga olid Aksel Pollil sidemed ka Koidu kolhoosi puhkpilliorkestri kaudu: tema oli üks, kes orkestris algusest lõpuni, nelikümne aastat, pilli puhus. "Ma puhusin oma kopsud terveks!" muheleb Aksel nüüd.

Koolitöö oli Aksel Pollile hinge-lähedane, on seda nüüdki. "Kui lubate minu arvamus," ütles ta veenvalt, "siis ma arvan, et praegu on periood, kui lapsi on Vana-Koiolas vähe, aga see võib muutuda. Võib-olla kümme-viieteistkümmet aasta pärast valitseb ruumide puudus. Siia kanti ehitatakse, Himma külas tööstus areneb, võib-olla tuleb ettevõtteid mujalegi."

Kui Aksel Polli Vana-Koiolasse tuli, oli seal õpilaste nimekirjas kaugelt üle saja õpilase.

Naima Navi MAIDU JAASONI foto

Eesti Merelaevandus kinkis lastekodule kauni mänguväljaku

Suvi läks hästi. Vähemalt Tilsis lastekodu laste jaoks. 84 protsenti lastest sai võimaluse veeta suve kas tugiperes või koos sugulastega, suuremalt jaolt Lõuna-Eestis. Siirad ja südamest tulevad tänu sõnad kõigile peredele, kes leidsid enda kodu koha ka meie lastele! Neil vähestel, kellel polnud aga kuhugi minna või kes ei tahtnudki minna, oli suvi samuti mitmekesine. Lisaks lastekodu ümbruse korrastustöödele käidi mitmes lastelaagris, ujuti ja nauditi ilusaid suveilmu siinsamas Tilsis.

Pärast jaanipäeva korraldasime ise oma lastele laagri. Sellel aastal toimus see Vana-Antslas, kus samuti on kaunis loodus.

Kohaliku kooli lõpetanud noored asusid kõik edasi õppima: üks neist gümnaasiumis, ülejäänud kutsekoolides. Kõige kaugemale, Ida-Virumaa kutseõppekeskuse Jõhvis, läks piiga, kelle sooviks oli tudeerida arvutiteenindust.

Nüüd on käes september koos kõige uuega, mis kooliaasta algusega

ikka kaasas käib. Uut on ka meie majas. Mitme lahkunud kasvataja asemel on uued töötajad. Tere tulemast meie kollektiivi, Karin ja Terje!

Uut on meil rohkemgi. Justkui muinasjutus kerkis hiljuti lastekodu juurde kaunis mänguväljak. Selle kinkis AS Eesti Merelaevandus, esindajaks Võrumaalt pärit Andres Ojamaa. Juba mitu aastat on Andres toonud lastekodu perele hulgaliselt väärt ja praktilisi kingitusi. Sellel aastal olid kinkideks eespool mainitud mänguväljak, hulk matkaratbeid, palju väärt raamatuid ning kenake hulk tervislike eluviiside harrastamiseks sobivaid spordivahendeid. Andres Ojamaa ise jääb tagasihoidlikuks ja ütleb, et kõik see abi ja meelepidamine ei ole suurt kära väärt, sest oluline pole ju materiaalne pool, vaid suhted ja suhtlemine. Suur tänu Andresele ja ASile Eesti Merelaevandus!

Raido Kaljula, direktori asetäitja õppe-kasvatustöö alal



Tagapere lapsed lustivad mänguväljakul ja onu Andres Ojamaa (väljalõikes) hetkest kingituste ülevõtmisel.

RAIDO KALJULA foto

Malevasuvi Tilsis

Laheda vallas on juba mitu aastat tegutsenud õpilasmalev. Sel suvel samuti. Oli nii uusi kui ka endisi osalejaid, kellele meeldivad töö ja kambavaim.

Meid oli kokku viieteist õpilast vanuses 15-17 eluaastat. Rühmajuhiks oli särtsakas, samas heasüdamlik Ainika Mägi.

Kokku oli kümme palgelist tööpäeva. Tööpäev algas igal hommikul kell 9 ja koju saime vahel hilja õhtul. Meie tööks oli Lahe raamatukogu ja puukuuri koristamine, samuti talvepuude riitapanek. Usun, et puid jätkub ja talvel on kõigil soe.

Veel koristasime Tilsis parki ja niitme muru. Eriti huvitav oli raamatute korrastamine, sest ise käime neid seal lugemas. Üheks lahedaks tööks oli värvimine: kauniks said raamatukogu abiruumid. Isegi plekid näol ja riietel ei pannud meid tööst loobuma.

Ega me kogu aeg ka tööd teinud, vahepeal lõime lulli. Peale selle sõidutas bussijuht Enno meid Otepää seiklusrajale ja maanteemuuseumi. Tutvusime veel Karilatsi põllumajandusmuuseumiga, see oli eriti

põnev poistele.

Kuna ilmad olid palavad, käisime ujumas. Oma lõpupeo pidasime Lahe mõisas, seal veetsime ka viimase öö. Mõisas toimus kõva koosolek, kus üheskoos mõtlesime välja malevalaulu ja -lipu. Neid läks vaja 1.-3. augustini Põlva maakonna malevarühmade kokkutulekul Saarjärvel. Ise kutsusime end Hulludeks Inglise. Õõbisime telkides ja see meeldis kõigile.

Saarjärvel saime uusi kogemusi. Nüüd teame, kuidas kunstlikku hingamist teha ja millised võimalused on tulekahju kustutamiseks. Samuti veendusime, millise löögi võib inimene saada auto kiirel pidurdamisel, kui turvavöö ei ole kinnitatud. Loomulikult kuulusid maleva juurde sport ja lõkkeõhtu. Nägin ära ka esimese öökino. Kahju oli lahku minna.

Malevast on alles uued sõbrad ja üks osa omateenitud rahast. Suur tänu meie rühmajuhile Ainika Mägile ja Laheda vallavalitsusele, kes malevasuve meile võimalikuks tegid.

Kati Saarepuu Tilsis põhikooli 8. klass

Seeneveerand

Vana-Koiola kooli esimene veerand on pühendatud seentele. Keskkonnainvesteeringute Keskuse rahastatud projekti käigus toimus mitkoloog Mall Vaasma juhendusel seenepäev.

Õppepäeval räägiti, kuidas, kust ning milliseid seeni korjata. Omandati teadmisi esmaabi andmisest seenemürgituse korral.

Kuigi tundub, et metsas ei ole seeni, ei vasta see meie arvates tõele.

Õpilaste kaasatoodust saime kokku 58 liiki seeni. Tuntumatest seentest olid esindatud riisikad, pilvikud, puravikud, liimikud, tatikud, mamp-lid, kukeseenend, murumunad ja kärbeseseenend. Eristlit tähelepanu pälvis maataht, mida lapsed lubasid ka ise metsa otsima minna. Toodud oli ka mitmesuguseid puseeni.

Kaasa toodud seentest panime üles näituse.

Siret Lillemäe, Vana-Koiola kooli juhataja

Õppematk Meenikunno mastikukaitsealale

Tilsis põhikooli 7. klass käis septembrikuu kolmandal nädalal väljajõudul Meenikunno rabas. Retke eesmärk oli läbida raba see osa, kuhu tavainimene ei satu.

Metsaülesõit matkavahenditeks olid kompass ja kaart. Nende abil jälgiti orientiiri. Iga õpilane võis veenduda, et koolitunnis kompassi õppimine on looduses toimetulekuks väga vajalik. Kui kompassi kasutamine selge, siis sihtkoha leidmisega hätta ei jää.

Meenikunno raba 19 rabasaarest jõudsimise käia kolmel. Rabasaartele

jõudmiseks tuli läbida lageraba, kus esineb arenevaid älveid. Nii mõnigi laps maitses üle pika aja jõhvikaid.

Lõunapausi tegime ühe suurema langatuslehtri ääres, mis küll selleks sätiseks on üsna kokku kui-vanud. Raba lääneosas nägime freesturbavälja, kuhu olid varutud suured kused kokkupressitud turbatükke.

Meenikunno rabasaartel kasvab ka haruldane austria-roidputk, mille kodu on Kesk- ja Lõuna-Euroopa mägismaal. Kuna putke õitsemisaeg oli läbi, nägime ainult tema

lehti.

Kuid üks õpilane leidis see-eest üsna haruldase seeneliigi - korallnarmiku. Mandri-Eestis on teada ligikaudu 22 korallnarmiku leiupaika. See seen on üks poolesajast põlismetsa indikaatorliigist ja näitab, et kasvupaigas on metsaelu pikemat aega toimunud omapäi, ilma olulise inimõjuna.

Õpilastele õppematk meeldis. Loodame, et Tilsis põhikooli ja Ilumetsa metskonna koostöö jätkub.

Ainika Viikmaa, Tilsis põhikooli geograafiaõpetaja

Sündinud
21.06.2007 Kardo-Rihhard Koit
28.07.2007 Claudia Raha
15.08.2007 Raiki Mii

Õnnitleme!

*Sünnipäev loeb aastad üle,
 puistab lilledega süle.
 Õnne kõik see sulle toogu,
 tegedesse andku hoogu!*

- OKTOOBER
- 86 MARIA TALO
 - 85 ELFRIDE KUPTS
 - 83 VELLA KUDAŠOVA
 - 83 ALVIINE VASSIL
 - 82 VILBERT PRII
 - 80 AKSEL POLLI
 - 79 AUGUST MÖTTUS
 - 79 ENDLA-JOHANNA INTI
 - 79 AITA RAUDNAGEL
 - 79 IRENE POKK
 - 78 JUTA KAHAR
 - 78 ENDUR JÜRGENSON
 - 73 ELLEN ORU
 - 73 LEENI NÄRAP
 - 72 MIHAIL ALASEPP
 - 71 VIIVI RIBA
 - 70 MÄRET RAJA
 - 70 OLGA KIVIMÄE
 - 69 MALLE EINMAA
 - 69 ELVI PALO
 - 69 EINO KÄGO
 - 66 AIN KUND
 - 66 TÕNU PURASON
 - 65 JÜHAN VOOSALU
 - 65 ERICH LIIN
 - 65 OLEV SASI
 - 64 JAAK KIUDORV
 - 64 ALBERT OSTRA
 - 61 VÄINO MATS
 - 61 ENNO MUSTIMETS
 - 61 MADIS TOOM

Laheda vallavalitsus ja -volikogu

RAIVO PATRASON
 20.04.1945 - 7.09.2007
MEELI LUTS
 19.09.1955 - 11.08.2007

*** Lae raamatukogu lahtiolekuajad**
1. oktoobrist 30. aprillini
 esmaspäeval kella 14-20;
 teisipäeval kella 14-20;
 neljapäeval kella 10-15;
 reedel kella 11-18;
 laupäeval kella 11-15.

Valik uusi raamatuid
Tilsi raamatukogu
Ilukirjandus:
 Waugh, E. "Allakäik ja langus"
 Gardner, E.S. "Eksinud lambukese juhtum"
 London, J. "Martin Eden"
 Sirge, R. "Must suvi"
 Hirv, T. "Tähe tänav"
 Väljaste, E. "Päriselu Proletariaadi puiesteel"
 Willett, M. "Unustatud naer"
 Marinina, A. "Reekviem"
 Kadare, I. "Murtud aprill"
 Granger, A. "Mõrvahoag"
 Prii, K. "Höbeingel"
 Mayle, P. "Aasta Provence' is"
 DeBlasi, M. "Palazzo perenaine"

Siil, I. "Mereröövlil loss"
 Rakke, K. "Küpsiseparadiis ehk kaksteist kuud"
 Dreiser, T. "Öde Carrie"
Teatme- ja teaduskirjandus:
 Siibak, E. "Orhidee-raamat algajale"
 Hoffmann, P. "Ömmeldud kotid"
 "Heegeldatud kotid"
 Paukson, E. Ja Ed. "Astroloogiline abimees 2008"
 "Stoolad ja pontshod"
 Noll.T. "Puitühenduste piibel"
 Sääg, R. "Minu sõjamällestused"
 Pallum, V. "Suur taimekaitseraamat"
 Mäesalu, V. "Kulaku tütar nõukogude siisteemis"
 Aarma, J. "Gunnar Kilgas: nii on läinud"

Rattamaratonilt väarikas koht

September tõi valla spordiellu ilusa sündmuse: praegu lapsepuhkusel olev Laheda valla sekretär Eliko Saks osales SEB Ühispanga 10. Tartu rattamaratonil, sõitis meestega võrdselt läbi 87kilomeetrise distantsi, sai ajaks 4:38:17,3 ja lõpetas 43. naisena. Kokku lõpetas selle distantsi 2514 meest-naist.

"Oma vanuseklassis (N21) olin kahekümnes, aga oli minust vanemaid naisi, kes väga tugevalt sõitsid," ütles Eliko. Elikot ja tema elukaaslast Aare Huiki võib pidada spordipere-konnaks.

Aare Huik sõitis end Tartu rattamaratonil teise saja sisse. Rattasõiduga tegelema hakkaski Eliko just Aare eeskujul ja peab seda praegu oma tõsiseks hobiks. Koos käiakse nii treenimas kui ka võistlustel. Nad on osalenud ka Elioni etappidel ja sõitnud Tshhehis-Poolas. Siiski peab Eliko Saks end rattaspordis harrastajaks, kes treenib ja sõidab mõnuga, kuid teeb seda lapse kõrvalt oma tervise jaoks.

"Mingi hobi peab olema ja eesmärk on korras tervis," restimeerib Eliko ning kiitab vana-vanemaid, kes sel ajal, kui noored sporti teevad,



praegu aasta ja kahekuust Mia Maid hoiavad.
Naima Navi
MAIDU JAASONI foto

Pilguheit Laheda kultuurisuvele

Suve tähtsaim päev on läbi aegade olnud jaanipäev. Võidupüha, 23. juuni õhtul süüdati ka meie valla jaanituli. Rahvast oli Kõrbjärve äärde kogunenud üle poole tuhande. Pidulisi tantsutas Helena Virti ansambel ja noori ergutas diskomusikaga DJ Heiti Salumets. Õhtud juhtis Kadri Laube Võrust, kes omalt poolt peorahvast nii mängude kui ka lõõtspillimusiakaga kostitas. Kontserdiasos tervitasid rahvast Põlva muusikakooli viiuldajad, valla laulumemed ning tädikeseid Juuli ja Maali, keda kehastasid valla näitetrupi meesnäitlejad.

Pidu läks korda. Täname abilisi, eriti aga Välle Hennot, kes kauni peoplatsi ja võimsa jaanilõkke ette valmistas.

28. juulil kogunes Kõrbjärve äärde üle paarisaja muusikahuvilise noore festivalile "Laheda rock 2007". Üritust aitasid kavandada ja korraldada noored muusikud valla ansamblist Druken Pillow. Kontserdil astus üles kuus noortebändi, peamiselt Lõuna-Eestist. Peaesineja oli Under Marie' Tallinnast. Nii mõnedki esinejad ja kuulajad pidasid vajalikuks märkida, et jääd ürituse korraldusega igati rahule, ning innustasid festivali tulevikus jätkama.

Traditsiooniline lennupäev toimus 11. augustil. Lisaks huvilendudele ning mitmesugustele demonstratsioonemistele said külalastajad osa kultuuriprogrammist. Muusikalise tervituse tõi Jüri Homaja. Huvitavaid mängu ja võistlusi korraldasi Reut Külaots ja Ainika Mägi. Õhina ja tuhinaga võtsid

lapsed osa neile pakutud tegevustest. Laste hulgast valiti välja ka lennupäeva superstaar, kelleks sai väike andekas laulupoiss hüüdnimega Inglane Parksepast. Tublimatele jagati õhtralt auhindu. Kellel oli soovi, sai väikse tasu eest hobusega ratsutada. Samuti võisid spordisõbrad jälgida lennupäevaga ühendatud maakondlikku rannavõistlust. Kokku oli piletiga külastajaid lennupäeval kolm- ja poolsada.

Kui rökmuusikud said ennast välja elada "Laheda rockil", siis diskomusikasarjad kogunesid Kõrbjärve äärde 17. augustil, kui esmakordselt toimus tantsuõhtu "Kõrbjärve rannapidu". Ürituse üheks eestvedajaks oli DJ Heiti Salumets. Tema plaadikeerutamise saatel said kaks- ja poolsada inimest diskot vihtuda. Võimas heli- ja valgustehnika ning kaunis augustiõhtu aitasid peomeeleolu kõvasti kaasa. Kahju ainult, et mõned noored asusid koos öö saabumisega oma lõkkele lõõnud emotsioone kummalisel ja agressiivsel kombel väljendama. Seetõttu pidime peo plaanitult tund aega varem lõpetama. Vaatamata mõningatele intsidentidele, kulges tantsuõhtu hoogsalt ja heatujuliselt ning kokkuvõttes võis üritusega rahule jääda.

Valla suviste välitürituste pani punkti vabaõhuetendus "Kuldne laev" Tilsi mõisapargis. Teatrimuusikud said nautida lõbusat lavastust kuulsal Põlvamaa kirjaniku Jaan Vahtra elust. Etenduse oli lavastanud Sirje Vill ning näitemängu kandsid ette Põlva harusteatrit näitlejad.

Kuna allkirjutatu oli üks osatäitjatest, polnud tal kahjuks mahti täpsemalt hinnata, kui palju teatrisõpru oli kohale tulnud. Igatahes said sada kavalteha üsna kiiresti otsa ning sama palju võis puudugi tulla. Ka

Kolmapäeval, 10. oktoobril kell 18 kutsume kõiki kasvatajaid, praegusi ja peatseid lapsevanemaid Tilsi kooli koosolekule. Toimub ümarlaud teemadel "Lapse unistused, edukus, võimalused" ja "Meie kooli röömad ja mured". Kohvilaud. Kohtumised klassijuhatajatega.

Teade muusikakooli õpilastele ja nende vanematele! Teatame, et nende õpilaste eest, kes on muusikakoolis juba ühe eriala omandanud/lõpetanud ja asunud õppima mõnda teist muusikainstrumenti, pole Laheda valla võimalik kohamaksu tasuda. Laheda Vallavalitsus

*** Tilsi käsitööseingsi alustab 4. oktoobril kell 10 Tilsi koolimajas.** Soovijad saavad võimaluse ka õhtupoolikul, kellaäged kokkuleppele. Kohtumiseni! V. Heiljula

*** Tilis (endises katlamajas) avatud juuksur.** T-N kl 10-16, R kl 12-18, L kl 10-14. Etteregistrimine tel 5345 0798.

*** Laupäeval, 13. oktoobril kell 13 Luhti kigeplatsil lõikustanupüha tähistamine.** Külavanem Ants Väärasi

**** www.purilend.ee**

istekohtadega läks paraku kitsaks. Samas teeb heameelt, et teater pakub rahvale endiselt huvi. Tilsi mõisapark on ka vabaõhulavastuste etendamiseks igati sobiv koht.

Uus hooaeg toob kindlasti kaasa nii mõndagi huvitavat. Endiselt ootame huvilisi kultuurimaja ringidesse: käsitööklubisse, naiste tantsurühma, memmede lauluansamblisse, teatritruppi ja laulukoori. Julgeid mõtteid ja tublit pealehakkamist!

Andres Määr,
Laheda valla kultuurikorraldaja

Üritused Vana-Koiola kultuurimajas

30. septembril kell 13 eakate päeva tähistamine. Külalisetendus Saverna näiteringilt: V.Osila "Kiitus kosjakontorile". Laulu võtab üles ansambel Heino Tartes ja Sõbrad. Ühistanse õpetab Erja Arop. Kohvilaud. Bussiringid: kl 12 Ridali - Lahe - Roosiküla - Mustajõe - Mäni - Tilsi - Joosu - Vana-Koiola; kl 12.30 Prago - Kõöbi - Himma - Vardja - Naruski - Vana-Koiola.

1. oktoobril kell 19 hooaja esimene mälumänguõhtu. Algab kevadeni kestev mälumänguturniir. Oodatud on kolmeliikmelised võistkonnad, eelkõige valla asutustest ja ettevõtetest (võib olla ka mitu võistkonda). Võistkondi võivad moodustada ka näiteks MTÜde, külade, kortermajade esindajad jne. Igäl mälumänguõhtul on ka väike meelelahutuslik programm. Seekord kuuleme huvitavaid reisimuljeid. Info ja registreerimine tel 5340 2063 (Olev), 528 4859 (Andres).

6. oktoobril kell 19 õpetajate päeva tähistamine. Kultuurimaja on palutud Laheda valla koolide, lastekodu ja lasteaia töötajad.

12. oktoobril kell 21 lõikuspidu ansambliga Mesipuu. Pilet 50 kr.

Seeneküpsetuspäev Setomaal

19. septembril astus mitukümmend Vana-Koiola kooli õpilast ja nende õdedest-vendadest mudilast bussi, et sõita Värskasse Seto talurahvamuseumi. Ehkki hommikul oli lausvihm, kulges päev edasi igati soodsalt.

Muuseumis alustati kogunud juhendaja õpetuste saatel seenesegu valmistamist. Paar lusikatait jahu, lusikatais soola, sidusaineiks liimi ja vett ning tainas oli vormimiseks valmis. Igatüki voolis just selliseid seeni, nagu talle meeldis. Seejärel läksid seened kiirküpsetusse.

Lastele korraldati samal ajal ringkäik talu hoonetes ning tutvustati setude vana aja eluolu. Paljud tundsid ära hobuste ja viljalõikusega seotud vahendid, kuid oli sedagi, mida varem polnud nähtud. Vahepeal olid seened küpsenud.



Igatüki tundis lipiku järgi oma äraning lisa vastavalt soovile kübarale ja jalale värvi. Mõnigi seen kukkus välja jaanivõrd loomutruu, et seda oli raske päris riisikast või pilvikust eristada. Valmis oli ka magus taigen, et vastavas vormis söödavaid seeni küpsetada.

Tagasiteel mindi tutvuma meteoriidkraatritest kuulsaimaga - Põrguhauaga. 6600 aastat tagasi langes sinna meteoriid. Lohu läbimõõt ulatub 80 ja sügavus 10 meetrini, sellest allpool on veel üle 2 meetrit turvast.

Enn Oja,
Vana-Koiola kooli õpetaja



Laheda Valla Sõnumid

Väljaandja: Laheda vallavalitsus ja volikogu
Põlvamaa, Tilsi side 63001, Tilsi küla
Tel 792 9380, e-post: laheda@hot.ee
Toimetaja: Naima Navi **Küljendus:** AS Võru Teataja **Trükk:** AS Võru Täht **Ilmub kuu viimasel reedel.**